

בא תשפ"ג גליון קמ שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי ויתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומחוני טב.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל:
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוה"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיית עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי ותומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגנשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייטיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעייש
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי זכה ליר"ש,
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא,
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטווית מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים אר"ח ח"ב עמוד
רמ"ה, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

מי אני הכבדתי את לבו. במדרש (שמ"ר יא:ז) איתא, דבחמשה מכות הראשונות נאמר "ויחזק לב פרעה", ובחמשה אחרונות נאמר "ויחזק ה' לב פרעה", שהקב"ה חיזק את לבו שלא ישלח את ישראל. והנה אי אפשר להבין זה כפשוטו, שאם כן יש כאן משוא פנים לפניו ח"ו, והאיך היה שולח אליו שליחות "שלח את עמי" אם היה יודע שאין פרעה יכול לשלחם, והרי אין זה נחשב התראה אלא צחוק ולעג, והקב"ה הוא אל אמונה ואין עול. וי"ל דמה שהקב"ה הכביד וחזק את לבו היה זה רק אחר גמר המכה, דהקב"ה רצה שישלחם פרעה מחמת יראתו מה' או קודם המכה מחמת רוב פחד שלא תבוא אליו המכה, או בזמן שהמכה עדיין ממשמשת בו, שאז היה נודע לכל שמחמת יראתו מה' משלחם, ואכן קודם בוא המכה ובשעת המכה היה ברשות עצמו, אבל הכביד הקב"ה את לבו ונטל ממנו את הבחירה רק לאחר המכה, כי אז לא יהיה ניכר כל כך גבורת ה' ופחדו של פרעה מה'.

ועוד י"ל, שהקב"ה לא הסיר מפרעה את הבחירה כלל, והכל היה תלוי בלב פרעה, ומה שאמר הכתוב "ויחזק ה' את לב פרעה", היינו דבחמשה מכות הראשונות היו מכות קלות, ופרעה לא שת לבו אליהם ולא הקפיד עליהם כל כך, אך החמשה מכות האחרונות היו מכות קשות, אשר לפי דרך הטבע לא היה יכול לסבלם, וממילא היה צריך שלא בטובתו ושלא ברצונו לשלוח את ישראל ממצרים בכדי שיפסקו המכות, אלא שהקב"ה נתן לו כח לסובלם. וכעין מה שאמרו (סנהדרין ק:): שהקב"ה נתן כח לרשעים בגיהנם לקבל עונשים, וע"י הכח שהקב"ה נתן לו, לא היה מכות אלו קשים בעיניו כל כך, ולא הקפיד עליהם כמו שלא הקפיד על הראשונות, אך ודאי שאף בזמן ששלח אליו הקב"ה מכות קשות אלו, עדיין נשאר בעל בחירה, ואם היה רוצה היה יכול לשלח את ישראל. (זרע שמשון סוף אות א').

לע"נ הג"ר הרב ב"ר ברוך מקרסטיר זצ"ל י"א צ"ג כ"ט שבט

ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים וגו' גם האיש משה גדול מאד בעיני פרעה. אפשר כי אמרו (נדרים פד): עה"פ "לך שוב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך", דהיינו דתן ואבירים שירדו מנכסיהון ואין דבריהם נשמעין עוד. הרי שמה פחד שלא ילשינו עליו דתן ואבירים, והנה עתה שכולם העשירו, יעלה מורא על ראשו ממלשינות דתן ואבירים. לזה אמר הכתוב שאז לא היה הפחד לנגד עיניו, כי אחר שכבר הראה מופתים במצרים, אז "גם האיש משה גדול מאוד בעיני פרעה", לכן לא היה לו פחד מפרעה.

והיה הדם לכם לאות על הבתים וגו' ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף. היתורים רבו, אמנם יראה להיות כי נודע מחסדי ה' על האדם, שאם נגזר עליו מיתה ועשה תשובה, כשהביא קרבן היה מתכפר בהמה, נפש תחת נפש. והנה בשעת יציאת מצרים אשר התעוררה מדת הדין להכות בכורי מצרים, וגם הדור לא היה ראוי להנצל כל כך שהיה ערום ועריה, נתן להם מצות הפסח, ודם הפסח היה במקום נפש האדם, לכן "הדם לכם לאות", ו"לכם" היינו להנאתכם וטובתכם. ולהיות שפעמים נגזר על האדם מיתה, ומתכפר לו בקצת דמים, בחבלה וכדומה שזה מקצת נפש, לזה אמר הכתוב "וראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם" אפילו "נגף", היינו נגיפה בעלמא, שדם הלזה יכפר עליכם אפי' מנגיפה בעלמא בעת הכותי בארץ מצרים.

לע"נ הג"ר משה ב"ר חיים סאלאוויצקי זצ"ל י"א צ"ג ג' שבט

ולקחתם אגודת אזוב. הטעם שרק פסח מצרים טעון הזאה באגודת אזוב ולא פסח דורות, כי ישראל במצרים היו כעובר במעי בהמה, ולא היו נחשבים בריה בפני עצמם, אלא נכנעים לפרעה ולמצרים, ועל זה נצטוו להגביה את ההכנעה הזאת להיות נכנע לשמים, כי כל 'לקיחה', היא לשון 'הגבהה', אבל לדורות שנתגדלו ישראל בשכל ומידות, וצריכים להגביה את הכל להש"ת, שוב אין ענין לאגודת אזוב. (נאות הדשא ח"ב עמוד קמ"ד).

מכת בכורות. יש לעיין למה הוצרכו כלל ישראל לקרבן פסח כדי שלא ימותו בכורי ישראל ביחד עם בכורי מצרים, הלוא כבר היה זה מקודם בכל המכות, דרך במצרים היתה המכה, ולא בישראל, כדכתיב "והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים". אך הענין הוא, ד'ישראל היו במצרים כעובר במעי בהמה (ילקוט שמעוני ואתחנן אות תתכ"ח), והדין הוא (תמורה ל:): דאם נתעברה האם ולבסוף נטרפה, אז הולד ג"כ טריפה למ"ד עובר ירך אמו. אבל אם נתעברה ואח"כ נעשה האם בעל מום, אין הולד נאסר משום בעל מום. והחילוק הוא, משום דבעל מום אין הפסול אלא בחיצוניותו, ואין חיבורו ויניקתו של הולד אלא מפנימיותו, לכן דווקא כשנטרפה שאירע הפסול בחיות הבהמה, וחיבור הולד ג"כ בחיות אמו, אז גם הולד טריפה. לכן דווקא במכת בכורות שניטלה חיות המצרים, כי עיקרם הבכורות, שמזלם הוא טלה ראשית המזלות, לכן כשהיתה מכת מות בבכורות, כאילו ניטלה כל חיותם, ולכן היתה מזיקה לישראל, מאחר שישראל היו אצל המצרים כעובר במעי בהמה. ועוד, כי כל ראשית יש לה קדושה (ע' גבורת ה' פרק מ"ח), ולכן אחיזת המצרים בקדושה ע"י שמזלם טלה ראשית המזלות, ומשם עיקר חיותם, ושם יש להם צירוף אל ישראל שנקראו "בני בכור", לכן כשהיתה המכה במקום חיבור ישראל אל המצרים, היתה יכולה להזיק לישראל.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - יוען, בן לאשרי און חזון יחזקאל - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט אז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

תולדות בעל הבן לאשרי זי"ע

דרכו היה ליעץ שכאשר האשה נכנסת לבית החולים ללדת, שיאמר הבעל ע' פעמים מזמור כ' בתהלים. פעם בא לפניו בעל תשובה אשר היה קשה לו למצוא זיווגו, וביכרו שבמהרה ימצא זיווגו אשה חסידה וצדקת, לאחר חודש התארס הנ"ל עם אשה חסידה. פעמים רבות כשבאו עבור מעוברות שעברו ירחי לידה, ושאלו האם לרוז הדבר או לחכות זמן מה, היה אומר לא לרוז, ואמר הלידה תהיה ביום פלוני, וכן היה. כשבאו פעם עבור ילד שמספר ימים אחרי לידתו קרה סיבוך מסוים, והרופאים היו מבוהלים מאד, התפלל והתחנן רבינו זי"ע לרפואת הילד במשך כשלוש שעות, ואח"כ אמר שהברית מילה בעורת ה' יהיה בזמנו, וכשאמרו לרופאים דבר זה, לעגו לדבריו, אבל בסוף נתקיימה ברכת רבינו זי"ע.

ולזה באה מצות פסח שעיקרו לאכילה משולחן גבוה, ומאז ניתנו לישראל שפע וחיות שלא ע"י המצרים, בשגם כי הפסח עונש המבטלו כרת, כענף הנכרת משורש, ממילא שכר המקיימו שמתחבר אל השורש, דע"י מצות הפסח נתחברו ישראל אל שורש שמתם, ומשם חיותם. (נאות הדשא).

לע"נ הג"ר צבי ב"ר זאב מלינר זצ"ל י"א צ"ג ג' שבט

והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך. יש לומר רמז בדבר שתפלין של יד הוא רק בית אחת, ושל ראש נחלק הבית לד' בתים. דהנה כל פעולה צריך לקיים גם עם המחשבה והכוונה, ואז המצוה הוא בשלימות. אמנם המחשבה לבד אינו ד', רק צריך פעולה וקיום מצוה במעשה, ולא כדעת הפוקרים האומרים כי די במחשבה בדברים רוחניים. ועל דרך שפירש העקרים (מאמר ג פכ"א) הפסוק (תהלים קל"ט): "כרו לי זדים שיחות אשר לא תזכורתך, כל מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני, כמעט כלוני

בארץ ואני לא עזבתי פקודיך", דהיינו שהזדים כורים שיחות ואומרים "כל מצותיך אמונה", שעיקר המצוות הוא האמונה בלב בלא פעולה, אמנם "שקר רדפוני", "ואני לא עזבתי פקודיך", "ד'פקודיך" הוא קיום המצוות בפועל המעשה, ע"ש.

אמנם נחלק המחשבה מהמעשה, דמחשבת המצוה וכוונתה תלוי אצל כל אחד לפי מדיגתו, אבל בנוגע גוף הפעולה, שוה פעולת המצוה אצל כל איש מישראל. והנה תפלין של יד ירמוז על פעולת המצוות הנרמזת ב"יד", ואילו תפלין של ראש ירמוז על מחשבת המצוה והכוונה התלוי ב'ראש'. וישראל נחלקו לד' כתות כפי שנודע מאמר חז"ל בענין ד' מינים, דרומז על ד' כתות בישראל שקושרים אותם לאגודה אחת. ועל כן תפלין של יד הרומז על המעשה והפעולה, הוא בית אחת, ואילו תפלין של ראש הרומז על המחשבה, מחולק לד' בתים הרומז על ד' כתות בישראל, שאצל כל אחד נשתנה עבודת המחשבה לפי ערכו ובחינתו.

לע"נ הג"ר משה אהרן דוד ב"ר שלמה זלמן פרידמאן זצ"ל י"א צ"ג א' שבט

ויאמר משה כן דברת לא אוסיף עוד ראות פניך. פירש"י: יפה דברת בעתו ובזמנו דברת. שמעתי ממז"ר הגאון רבי חיים סופר נ"י בעל מחנה חיים בשם מן רבינו משה סופר ז"ל בשם בעל ההפלאה ז"ל, כי הטעם אשר הרבה השי"ת לשלוח את משה אל פרעה היה, כי מובא בשם האר"י הקדוש ז"ל, שהסתכלות הצדיק על צדיק מוסיף קדושה להמסתכל, והסתכלות צדיק על רשע, אם אינו רשע גמור, אז יונק הצדיק ניצוצי קדושה של הרשע עי"ז כנר הבטל לאבוקה. אמנם ברשע גמור שאין חלק קדושה בו, באמת אסור להסתכל בו. ועל כן הרבה ה' לשלוח את משה אל פרעה כדי שיהיה יונק משה מפרעה ולהוציא ממנו חיות הקודש וניצוצי הקדושה שבו, ועל ידי כן יהיה שב לעפרו אח"כ. והסימן לידע מי שעוד חלק קדושה בו, דמי שיש לו עדיין חלק קדושה, אז הוא שמח בראות הצדיק ועובד ה', אמנם מי שאין בו עוד רוח חיות הקודש, הוא שונא לעובדי ה'. ולכן עד עתה שהיה עוד בפרעה חלק קדושה, לא היה מגרש את משה. אמנם אחרי שנסתלק כל חלק הקדושה שהיה בו, אז "ויגרש אותם". ולזה אמר משה: "לא אוסיף עוד ראות פניך", שאין לו עוד רשות לראות את פניו ולהסתכל בו, כיון שכבר נעשה רשע גמור".

ושמרתם את המצות. במכילתא: אל תהי קורא את המצוות, אלא את המצות. ויש לפרש [ומסופקני אם שמעתי ממז"ר הגאון (ר') הלל

א בתורת משה כאן מובא הדברים בקיצור, וז"ל: בשם הפלאה"ה כי אסור להסתכל בפני אדם רשע, כי ע"י גודל טומאתו מזיק בראות פניו, אך משה היה בחינת פנים נגד פרעה שהיה בחינת עורף אותיות פיר'ע"ה המה "העורף", והי' מוציא ממנו הניצוצות הקדושות שהיו בו אשר ע"י"ז היה לו חיות (כי כל דבר יש בו ניצוצי קדוש שמחיה אותו אשר בלעדו אי אפשר לחיות אפילו רגע אחד, וזה שמצינו (ברכות ז"ח ע"א) נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות, שע"י הראיה בו יצא ניצוצי קדוש מאותו אדם ונתדבק בהצדיק הת"ח הזה, ולא נשאר בו קדושה המחיה אותו וממילא נעשה גל של עצמות), ועכשיו שהוציא ממנו כל קדושה באמת אסור לראות פניו, לכן אמר לא אוסיף עוד.

מקאלמאי), כי ע"י ששומר את המצות כראוי, מובטח הוא שיוכל לקיים את כל המצוות ושיוצא מהיציאה כדאיתא מהאר"י ז"ל, דהנזהר ממשוהו חמץ בפסח, מובטח לו שלא יחטא כל השנה, ע' באר היטב (ת"מ" סק"א).

לטוטפת. וברש"י: על שם שהם ארבעה בתים קרויין "טטפת", "טט" בכתפי שתיים, "פת" באפריקי שתיים. והקשה בשפתי חכמים, דלפ"ז יש לעשות "ב פרשיות, דהרי כתיב ג' פעמים "טטפת", ע"ש.

ונראה, דבש"ת מן השמים (סימן ג') כתב וז"ל: שאלתי על סדר פרשיות שבתפלין (אם הלכה כרש"י או כר"ת), וכך היתה שאלתי: אנה המלך הגדול הגבור והנורא חכם הרזים מגלה נסתרות מגיד נעלמות שומר הברית והחסד, הגדל נא חסדך עמנו היום וצוה למלאכך הקדושים להודיעני את אשר נסתפקנו בסדר פרשיות של תפלין, כי יש מהחכמים (ר"ת) האומרים היות באמצע ואם החליף פסולות, ויש מחכמים (רש"י) האומרים היות כסדרן ואם החליף פסולות, ועתה מלך מלכים צוה למלאכך הקדושים להודיעני הלכה כדברי מי, ודברי מי אתה מחבב.

והשיבו: אלו ואלו דברי אלהים חיים, וכמחלוקת למטה כך מחלוקת למעלה. הקב"ה אומר היות באמצע, וכל פמליא של מעלה אומרים היות כסדרן וכו' ע"כ. ובפרי עץ חיים (דף נ"ה) בשם מהר"ח ויטאל, ובמגלה עמוקות (אופן קע"ב) נתנו סימן לשיטות סידור פרשיות התפלין, בלשון הכתוב (תהלים ל"ז) "שמור תם" (תפלין דר"ת), וראה "ישר" (תפלין של רש"י, אותיות "ישר") כי אחרית לאיש "שלום", היינו תפלין שמושא רבא של רב שר 'שלום', ע"ש.

וא"ש, דכלפי ג' תפלין אלו, כתיב ג' פעמים "טטפת", דאלו ואלו דברי אלקים חיים.

לע"נ אדמו"ר מקאלוב הרה"ק ר' מנחם שלמה ב"ר משה זצ"ל יא"צ ד' שבט

ואכלו את הבשר. בש"ת תשב"ץ (ח"ג סימן ס"ה) כתב וז"ל: שאלת, מוהל שמל ובירך על הכוס בורא פרי הגפן, והטעים לתינוק הנימול, והמוהל לא טעם כלום, אם ברכה זו הוי ברכה לבטלה או לא. תשובה: אפשר לומר שכיון שהברכה נעשית בשביל המצוה שנעשית בגופו של התינוק, לכן מספיק להטעימו, ואע"פ שהוא אינו בן דעת וא"כ אינו ראוי לחינוך, אבל כיון שהתינוק טועם היין, סגן, דלא גרע מקטן שיוכל לאכול כזית צלי, שאביו שוחט עליו את פסחו כדאמרו בסוכה (דף מב:), ע"כ.

וכתב הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם) וז"ל: אינו מובן הראיה שהביא התשב"ץ מקטן שיוכל לאכול כזית מקרבן פסח, דלא מביעיא למ"ד 'שה לבית אבות לאו דאורייתא', דאין הבן צריך להיות מנוי כלל על הקרבן כדי

שיוכל לאכול מקרבן פסח, אלא אפי' למ"ד ד'שה לבית אבות דאורייתא, שפיר יכול להיות מנוי על הקרבן פסח, כיון שהקטן ראוי לאכילה. דאילו לא היה ראוי לאכילה, א"כ הרי זה 'שלא לאוכליו', אבל כיון שראוי לאכילה, שפיר יכול להיות מנוי.

ואם תאמר דהרי אין הקטן מקיים מצוה בשעת אכילתו, זה אינו, דאין צריך כאן שיקיים האוכל מצוה, רק שבעלי הפסח צריך שיאכילוהו לאוכלים מנויין. וראיה לזה דאין צריך שיקיים האוכל מצוה, דאילו היה צריך שיקיים האוכל מצוה, א"כ הרי אפי' היה הבן מגיע לחינוך, לא היה מועיל בזה דבר, דחייב חינוך רק דרבנן, ואילו מצות אכילת הפסח הוא מה"ת, וא"כ אין מצות החינוך מועלת דבר בקיום מצות אכילת הפסח, אלא על כרחך דאין צריך כאן קיום מצוה של האוכל.

משא"כ לענין ברכה דבאה רק להוציא המחויב, וכיון שאין בקטן הנימול חיוב כלל, דגם חינוך ליכא ביה, א"כ הרי היתה הברכה להוציא את הפסח, והוי ברכה לבטלה, ומה ראה בזה מכאן.

והנה מה שכתבתי דמצות הפסח הוא רק שיהיה נאכל, אבל לא שהאוכל יקיים מצוה, כן הוא גם בשאר קדשים קלים, דנאכלים לנשיהם ולבניהם והיינו בנים הקטנים, דאילו היה צריך שתהיה האכילה עצמה קיום מצוה, היה המאכל כזית קודש לקטן דלאו בר מצוה היא, מבטל מאותו הזית מצות אכילתו, ועל כרחך דהמצוה רק שיהיה נאכל, ולכן גם קטן שהוא ראוי לאכילה מקיים בעל הקודש המאכלו מצוה בראותו שיהיה הקודש נאכל, כנלע"ד.

לע"נ הרה"ק ר' ישו"א ב"ר מסעוד זצ"ל יא"צ ד' שבט

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו וגו'. ואמרו רז"ל (ברכות ט): דבר נא וגו', שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם קיים בהם, ואחר כך יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. והנה ידועה תמיהת המפרשים, דהלא הקב"ה צדיק וישר, וגם בלי שיאמר אותו צדיק צריך לקיים הבטחתו, גם לא באר כפל הלשון "קיים בהם" ו"לא קיים בהם". ולי עוד קשה מאי דאמרה הגמ' שם "בעל כרחם דישאל משום משא", דוכי יש שוטה שבעולם שיתנו לו כסף וזהב וימאן לקחתו בשביל שצריך לטרוח במשא.

ויש לומר, דבאמת ביציאת מצרים לא היתה עדיין הגאולה, דהרי רדפו אחריהם אח"כ, ואז היו באמת נתונים בני ישראל בסכנה גדולה כמבואר במדרש (שמות רבה כא:ז) דטען שר של מצרים הללו והללו עובדי עבודה זרה, "ההמים להם חומה", אל תקרי "חומה", אלא "חומה" (מכילתא יד:כח) מפני פסל מיכה. גם המצרים הביאו עמהם להים כל האוצרות, כאומרם ז"ל דגדולה ביזת הים מבית מצרים, ולכן מובן שלא רצו בני ישראל ליקח הכסף וזהב משום משא, דהרי סו"ס יביאו המצריים הכל לים סוף, ולמה זה יקילו עליהם בני ישראל עכשיו זה החלק וישאוהו הם, וגם הקב"ה היה מקיים הבטחתו אז ביציאה הגמורה בבית מצרים המתים על הים. אך כדי שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם "קיים בהם" - ע"י המצריים, שהם שעבדו בבני ישראל בעבודת הפרך, ואחר כך יצאו ברכוש גדול "לא קיים בהם" - בהמצריים, דהרי כבר היו המצריים מתים בקריעת ים סוף, ולא הרגישו בצער נטילת בני ישראל הרכוש גדול מהם, לכן ביקש הקב"ה "דבר נא" שלא יהיה תרעומת לאותו צדיק, והבן.

ליל שמורים הוא לה'. חז"ל אמרו שליל יציאת מצרים היה מאיר כשמש בתקופת תמוז. וחקר החיד"א, מאי טעמא היה כך. ולע"ד על פי אומרם ז"ל (ראה כעין זה דברים רבה ו:ב), כל מה ששינה הקב"ה בעולמו, חזר והשלימו. עשה במבול מיבשה ים, חזר ועשה ביציאת מצרים ים ליבשה, קיצר היום במיתת אחז, האריכו בפרואת יחזקיהו. נמצא כעין שהחשיך למצרים ועשה להם אז מיום חשכת לילה, חזר ועשה בעת יציאת מצרים מלילה אור יום, וכמו שיהיה לעתיד לבוא כדכתיב (ישעיה ל:כו) "והיה אור הלבנה כאור החמה".

ב'ע' בארוכה בגליון ק"ב (בחקותי תשפ"ב, במדור 'אבני נזר'), שביארנו דברי האבני נזר (א"ח ס' ת"ג) וביית הלוי (ח"א ס' ב'), דמקיימים הכהנים מצות אכילת קדשים גם בפרות מכזית, אע"ג דאין אכילה בפרות מכזית. משום דאכילת קדשים שאני מאכילת מצה וכדומה, דדוקא היכא דהמצוה הוא על הגברא שיאכל כגון מצה, אז בעינן כזית, אבל באכילת קדשים המצוה היא שהקרבן יהיה נאכל, ואין זה המצוה על הגברא לבד, לכן אפשר לצאת גם בפרות מכזית. דלכאורה אינו מובן, דה"ל דבקדשים המצוה הוא שהקרבן יהיה נאכל, אבל סו"ס בעינן לזה **אכילה**, דהרי בעינן אכילה כדי שישחב שהקרבן נאכל, ואילו פחות מכזית לאו אכילה הוא. ונראה דהאבני נזר סובר דבאמת גם פחות מכזית חשיב אכילה, ורק במקום דהמצוה היא על הגברא שיאכל, בעינן שיאכל כזית, ולא במקום שהמצוה הוא שהקרבן יהיה נאכל, ע"ש עוד.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהרדכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען ידאת חטא אין איירעם קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. ווערט געבאקען. שהוא עת רצון וועט עס טוהן פאר אייער יושועה מיט ווארט. באנאמות. קאנדיענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעגעבענקייט. מיט כוונה. במתינות. אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיתות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט איין וויסען ווען די שטיין ווערט געבאקען. שהוא עת רצון הימל. כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל. נאכדעם וואס ער רופט נשמת הדיקן אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג. און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויך דעם מקובלדיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען היינט ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן הארץ: **יבנה הלב - אפריצער זין הארץ צו איירשקייט, שיהיה לב לשמים לטובה** (ד"ח סי' ט"ו) **והוא מלמך - ונראה מלאים - ונעטע זעהת ווארטער.** מ'קען עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים רופט-טקסט **מכון דורות ישרים**

097-6352-3883 dorosyesharim@gmail.com

לצ"ג הרה"ק ר' יוסף ב"ר מנחם מאמשינוב זצ"ל יא"צ ג' שבט

ולמען תספר באזני בן ובן בן את אשר התעללתי במצרים. במכת ארבה כתיב "ולמען תספר באזני בן ובן בן את אשר התעללתי", ולא נאמר כן בשאר מכות, יען שבמכה זו כתיב "ואחריו לא יהיה כן", וממילא לא ידעו רק מזה שישופר להם.

ולמען תספר באזני בן ובן בן וגו' וידעתם כי אני ה' צ"ב ההקב"ה אמר "ולמען תספר באזני בן ובן בן", כלומר שהאותות נועדו בשבילם, א"כ היה צריך לסיים הפסוק "וידעו" כי אני ה'. ולא "וידעתם". אלא בא ללמדנו שאין אף אחד שאינו צריך חיזוק באמונה, ואף כאשר הקב"ה מדבר אל משה רבנו, הוא אומר לו "וידעתם", דהיינו גם לך יהיה חיזוק באמונה.

כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה, ולא יאכל חמץ, היום אתם יצאים בחדש האביב, והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני וכו' ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה. יש לעיין למה נאמר "ולא יאכל חמץ" באמצע, בין גאולת מצרים ובין "והיה כי יביאך". אלא הכתוב מלמדנו "כי בחוזק יד הוציא ה' אתכם מזה", דהיינו דבר שלילי, ביטול שעבוד מצרים, לזה זכיתם בשכר שקיימתם מצוה בשלילה של "ולא יאכל חמץ", אבל לזכות לדבר חיובי, לכניסה לארץ ישראל, ל"כי יביאך", לזאת נדרש ממך שתעשה גם אתה מצות בחיוב, וזה "ועבדת את העבודה הזאת".

לכבוד ידידי עורך הגליון 'מליצי יושר' שליט"א בנוגע מה שכתבנו (מכתב לגליון קל"ב - פרשת ויצא) שיש לדון אם מזבח הגדול שבירושלים שעליו הקריבו אדם ונח, ועליו נעקד יצחק (פרקי דר"א פרק לא), האם יש לו דין 'במה' או דין 'מזבח'. מצאתי בספר המפתח לרמב"ם פרנקל הלכות בית הבחירה (ב:ב) שציין שדנו בזה בספר מעשי למלך, והגאון רבי מנחם זמבא הי"ד. והוכיחו דס"ל לפרקי דרבי אליעזר הנ"ל שיש לו דין מזבח. ולעומת זה הראני ידידי הרה"ח ר' בערל קליין שליט"א ממונטריאל, שהחזקוני כתב (פרשת ויצא) שהיה לו דין 'במה'. דעל הפסוק ויקח מאבני המקום (כח:יא), כתב החזקוני, דהיינו מאבני המזבח שנעקד יצחק עליו. ולקמן בפסוק 'והאבן הזאת' (כט:כב) כתב ח"ל: ואם תאמר, איך עשה יעקב מזבח מן האבנים, הא אמרינן בשילהי זבחים (קטו:): מזבח שלא נשתמש בהן הדיוט. אלא יש לומר דבבמת יחיד אין להקפיד.

בברכה. יאיר כהן - קנדה

נ. ב. בהזדמנות זאת אבקש מלומדי ומעייני הגליון להיות שותפים בהחזקתו והפצתו, ולהיות שותפים בברכות והישועות שהבטיחו רבותינו זיע"א.

חדש ויצא לאור

הדושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

ירל כחדש בתוספת כמבואות. ציונים. עיונים. כותרות. מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומורחבת
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאחד
הרבה שנים בניעה עצומה

מפנה זה פוצצנו הלכה הארץ, פתח
האליהו, ונבאנו כמבואות, ונחשנו, פתח
עליונותנו

מכון
מורשת
הגר"ח

מכון מורשת הגר"ח
moreshet@grachiv@gmail.com

הפצה ראשית:
עם הספר "לעושי"

לחיות בכל
החיים
השקט

קטח

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה ברורה

אפשר להשיג הספר בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 732-987-4733
בירושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

לכבוד מערכת מליצי יושר

רציתי להודיע לכם שגם הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע הבטיח קודם פטירתו להיות מליץ יושר למי שיפרסם דבריו, כדאי לכם להוסיף גם ספר זה, ובפרט שלא הניח אחריו זש"ק ל"ע. כל טוב.

הק' ז.ל. וו. קרית יואל

תגובת המערכת

יש עוד איזה ספרים מלבד ספרי הרה"ק רבי צדוק מלובלין, שרצונו להוסיף כשירחיב ה' לנו:

(א) **יסוד ושורש העבודה** - כתב בצואתו למי שיקבע שיעור בספרו בכל יום "מבטיח אני אותם שאהיה מליץ טוב בתמידות בעדם בעולם העליון".

(ב) **פנים יפות** - כתב בהקדמתו "כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מאל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה".

(ג) **פלא יועץ** - להג"ר אליעזר ב"ר יצחק פאפו, כתב בהקדמתו "אחלה פני כל יודעי דת שיקראו בספרי וידרשו מלי ברבים בבתי כנסיות ובתי מדרשות וכו', ואם אזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אשלם במיטבא לכל מאן דלימטי לי מיניה הנאה".

(ד) **שמן רוקח** - להג"ר אלעזר לעוו, כתב בצוואתו "כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

(ה) **מגן אברהם** - להרה"ק מטריסק, כתב "מגן יהיה כל ההוגים בו".

אבל דא עקא, אין בידינו לעת עתה להרחיב הגליון מפאת גודל ההוצאה

ומי יתן כי ישמעו נדיבי עם בקול צדיקי עולם, ויקנו בכסף מלא מליצי יושר שרפי מעלה, שיעמדו הכן בתמידות לפני ב"ד של מעלה, לבטל מהם כל משטין וקטיגור, ולהגן עליהם שינצלו מכל צרה וצוקה, ולהמליץ יושר בעדם שיפתחו להם שערי הצלחה ואושר ונחת דקדושה מיו"ח, וכל מילי דמיטב.